

Előfizetési árak:
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetések mérsékelt árak szerint.
 A lap megjelenik minden oml-
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDÉK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 ha a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adtnak.
Kiadóhivatal: István-utca 9.
 ha a lap anyagi részét illető köz-
 lemények és előfizetési pénzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Sportélet a vidéken.

A közel multban Angliából egy nagy reformáramlat indult ki, melynek az a célja, hogy a testi nevelést, a sportot ismét arra a fontos szerepre juttassa, melyet a klasszikus görög időkben és a daliás középkorban töltött be.

Mert a dicső két korszak után eljött az a kor, melynek léha szülöttei bűnös kézzel ledöntötték a piadesztálról a Sportot, s a detronizált helyébe a Tétlenséget, a Gyönyört s más ilyen bálványokat emeltek. De bekövetkezett a reakció, a hosszú időn át elfojtott Sport kitört, — józan elemek belátták a mellőzött hiányát: felvirradt a testi újjászületés, mondhatnók testi renaissance hajnala. Valamint Mátyás király alatt a szellemi, művészeti és tudomány renaissance in floribus diszlott hazánkban, ugy most a testi nevelés renaissance-sza is lelkes fogadtatásra talált nálunk, már t. i. itt a fővárosban.

Hatását mindenütt láthatjuk. Budapestben pezsgő sportélet keletkezett. Nyáron át a Dunán uszók szeldek a vizet, karsu versenyesónakok siklanak alá s fel; a pályákon athléták futnak, ugranak, díszkoszt dobznak, mások meg kerékpároznak; a játéktereken iskolásfiúk, egyetemi hallgatók, sőt felnőttek is üzik az újdivatú, leirhatatlan érdekes és izgalmas football-játékot (labdarugást), melynek rendszeren ezernyi ezer nézője van. Télviz idején künn a tükörsima jégen gyors száguldással, majd merész ívekben iringálnak deli ifjak és sikkes sport-amazonok; benn a vívótermek-

ben lovagias küzdelemben csattognak a kardok . . .

Meg is van az eredménye: fővárosi athlétáink, uszóink, vívóink már egész babérandót hoztak haza a külföldről; büszkén állíthatjuk, hogy ők a legjobbak az egész kontinensen, amiről egy néhány hónap előtt a párizsi olimpiai versenyen a világ színe előtt tanúságot tettek. — Nagy eredmény, hogy a sport, mely az egyetemi hallgatókra nézve eddig terra inkognita volt, most ezek körében is nagy hódításokat tett. A „Budapesti Egyetemi Athletikai Club“ — mely a sportot űző egyetemi hallgatók kontingensét kebelébe zárja — a legjobb irányban halad azon az uton, mely oda vezet, hogy az egyetemi hallgatók elszokván az eddigi léha életmódtól, megkedveljék a nemes sportokat.

A fővárosi sportéletéről így nagy vonásokban vázlatot adtam azon czélból, hogy szembeötlő legyen a különbség a fővárosi és a vidéki sportélet között.

Nos hát: vidéki sportélet. Csak most, hogy leirtam, veszem észre, hogy ez a két szó így egymás mellé írva, nonsens. Valóságos canis a non canendo. Hisz él-e az a sport, amelyben nincs élet? Találóbba lett volna tehát, ha a czímet is így irtam volna: „Sportéletlenség a vidéken“. — Igen, mert sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a vidéken nincs sportélet. Mert sportéletnek csak nem nevezhető az a vergődés, az a pislogó életjel, melyet itt-ott a vidéken találunk?!

A vidéki „jeunesse dorée“ teljes in-

dolenciával viseltetik a sportok iránt. A helyett, hogy nyár idején a város alatti balzsamos erdőben, a környéken emelkedő hegyek között, vagy a lankás mezőn, testet-lelket üdítő mozgást végeznének, ott lebzselnek a kávéházak és vendéglők büzhődt, mérges miazmáktól szaturált atmoszférájában, vagy pláne kéteshírű mulatóhelyeken dózsólnak, a Bachusnak, Gambriusnak és Vénusnak mohón áldoznak.

Nagyobb diáknak meg egyenesen derogál a sportig leereszkedni. Hej pedig a régi jó időben a sárospataki-, selmeczi-, löcsei diákok messze földön híres kardforgatók és tornászok voltak. A vidéken vajmi kevés sportklub van. Régebben még csak alakultak kerékpár-egyletek, de a kerékpár-sport hanyatlása óta csak ritkán hallunk egy-egy újabb club szervezéséről. Sőt a régebbiek is panganak, oszladoznak, tagjaik szétszűnnek, vagy legfeljebb közös ivási czél egyesíti őket.

A vidéki tornatanárok többnyire az öreg Jahnnak esőkönnyös famulusai, tehát az ósdi, merev tornászoknak vaskalapos hívei, vagyis tanítványaikat zárt, szűk, poros levegőjű tornatermekbe szorítva tornáztatják.

Minden józanul gondolkozó ember égető szükségét érzi annak, hogy ezeket a rendellenes állapotokat sürgősen megszüntetni, ezeket a körtüneteket halasztás nélkül orvosolni kell. Ezt pedig csak radikális reformokkal lehetne elérni. A vidéki ifjuság küzdje le a sporttal szemben tanusított érthetetlen és indokolatlan előítéletét és indolenciáját. A Ka-

TARCZA.

Elváltunk . . .

Elváltunk már s mégis búcsuzom.
 Fűjő könnyem senkit se vádol;
 Te más felé mégy, — én más uton,
 Mindig veled, s örökre távol.

Virág előnkbe hiába hull,
 Hiába zeng a esaloganydal;
 Járunk magunkban szótalanul,
 Titokban síró régi váddal.

Csak te tudod és csak én tudom,
 Daezos szívünk mi mindent gyászol.
 Te más felé mégy, — én más uton
 Mindig veled, s örökre távol.

P. Bokor Katicza.

Eviva Santa Maria de Padova.

Irtá: Lázár Béla

A nap sötét-bíborszínű korongja ott esett le az olaj-faerdő mögött, sárgás, arany sávokban fényes színesóvát dobva maga után. A világos kékség, ott fönn a tiszta levegő-
 égből ragyogott, szikrázott, végig terült az egész látóhatáron, messzire fénybe borítva az egész tájat.

Mit törődött ezzel a csodás tájképpel az a négy osztrák dzsidás, ügetvén hangos szóval a porzó országúton. Csak az ötödik,

lehorgasztott fejjel, hangtalanul belebámulva a gyönyörű olasz nap lementébe, érzett szívében valami édes-megnyugtató, valami üdítő-felemelő érzést, melyet a nagy, tiszta, végtelen természet lopott a szívébe.

E közben a kis csapat mindjebban közeledett a kis olasz faluhoz, melynek campanile-je oda magaslott ki elübük. Az egyik morva nagyot röhögött, hogy meglátta:

— Koresma is van ott, a hol torony van — mondotta, s hosszú kardjával megbökte a mellette lovagoló társa ezombját.

— Jó lesz, ha markodba fogod a kardod, bruder, veszedelmes itt a vidék. Nem nagyon kedvellenek itt minket.

— Magadról beszélj — szólt a harmadik, megpödörvén nagy, hegyes bajszát. — A fehérszemély, még ha olasz is, — pártom fogja.

A negyedik erre nagyot nevetett, féloldalt sunyi pillantást vetett balfelé, a társára. — Te vigyázz, még belédhabarodik valamelyik perszóna, s itt maradsz, — nem puská durrant le, olasz tör cipésétől jajgatsz . . .

Igy évődtek egymás között, miközben a falut elérték s keresték a czégerért. Az ötödik hátra maradt, lassan léptetve lovát. Rátaláltak a kurta koresmára, — leszálltak lovaikról s befordultak a tágas udvarba.

— Hé, patron, hol a gazda, fogjátok meg a lovaikat — kiáltottak be a házba.

Tüzzől pattant, fekete szemű szép olasz menyecske jött elő. Gyermekét karján fogta, vörös kendőjét szemére húzta, s odaállt az ajtóba.

— Mi kellene?

— Itt hálnak — felelt a káplár. — Ötünknek pihenő, jó vacsora, lovaiknak istálló, még ha megesőkölisz bennünket, azért is jó pénz jár.

Az asszony szeméből villámok löveltek. Az utról eltűntek a gyerekek, haza a házikóba, lezárták az ajtókat rendre az utcáson, hangtalan néma lett az egész vidék.

— Amarra van az istálló, vacsorát meg főzök — felelte az asszony.

— Hát az urad hol van?

— Háboruban, paskol titeket, szólt könnyedén, felkapva a gyereket s indult befelé.

— Hallod-e Stéfi — szólt a káplár a nagybajuszoshoz — ezt a menyecskét hódítsd meg ha tudod, ennek ugy látszik, nem nagyon fog tetszeni a bajszod . . .

A nagybajuszos megsimogatta a lova derekát.

— Hát egy kiesít harapós — a esillag is rug, ha más ül rá.

Hogy a lovaikat elhelyezték, befordultak az ivóba, csak az ötödik húzódt meg künn, az olajfa alatt.

— Hé, magyar kutya — kiáltott rá a káplár — nem korog a gyomrod?

Az vissza se fordult, csak a fogai közt morgott egyet.

— A magyar ur megint dohog — kezdte a káplár.

Megint odabujt a könyve mellé . . . Atkozott fajzat. Csupa ellenség közt — benn is baj, künn is baj — veszett dolog!

A másik három is kegyetlenül szitkoló zott. Jobban gyűlölték a magyar legényt

szinók és más ilyen társadalmi egyesületek alakítsanak kebelükben sport-osztályt. A téli esti órákban tartsanak vívógyakorlatokat. Nem kell külön helyiséget bérelniök megféle ezélnak a játéktér, csak a zöld asztalokat kell a falhoz tolni!

Sportclubokat kell alakítani a vidéken. Athletikai-, kerékpár-, és vívó-club legyen mindenütt, vízmenti helyeken evező- és korcsolyázó-egyesületeket kell szervezni, hegyes vidékeken a turistákat kell egyesíteni. Mindenütt meg kell indítani az akciókat. A sportszellemet sportlapok és sportkönyvek olvasásával kell fokozni.

A vidéki iskolák tornatanárai hagyják faképnél a régi rendszert, váltsák fel a régesrég elavult tornászrendszer rozsdás nyűgeit a modern testi nevelés elveivel. Tanulmányozzák az angol atletikát, ismerkedjenek meg az angol játékokkal. Rendezzenek be a város alatt bitangul heverő rétségeken, parlagon hagyott ugarakon játszótérket, a hol tanítványaikkal a jobb magyar játékokon kívül az angol játékokat, footbalstb. üzessék. A tornatanárok — e téren kellő ismeretekkel ellátva — avassák be növendékeiket az angol atletika titkaiba. Lelkesítsék őket, rendezzenek számukra versenyeket. Így aztán növendékeikkel nem fognak szégyent vallani, nem kell pirulniok egy-egy országos iskolai tornaversenyen, a mikor a fővárosi diákok sorra győzik le az ő neveltjeit.

Nem azon mulik mindez, mintha a vidéki ifjak nem volnának alkalmasak ilyesmire. Sőt ellenkezőleg. — a legjobb emberanyag. Az egészséges vidéki levegőben felnőtt ifjak egyenesen predestinálva vannak arra, hogy a sportokat sikeresen űzzék és egyhamar a fővárosiak fölé kerekedjenek. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy egy-egy vidéki ifju felkerülve a fővárosba, észszerű vezetés és rendszeres training mellett, legtöbbször a legjobb sportmanek egyikévé válik.

Ilyen, s több más hasonló reformokkal kell a vidéki sportéletet újatere-

teni, illetőleg megteremteni. Agitáljunk szóval és tettel széles hazában mindenütt, indítsunk lelkes akciókat a vidéki sportélet fellendítésére. Csak így verhetjük fel lethargiájából a szunnyadó vidéki erőket. A szülőknek gyermekeiket, a tanároknak tanítványait ilyen szellemben kell nevelniök. Ez erkölcsi, lelkiismereti kötelességünk.

De még több! Az ilyen szellemben, az ilyen eszméktől áthatott ifjuság erős, edzett józan, munkabíró nemzedéket alkot a hazában. A vidéki sportélet ébresztése tehát ha afias kötelesség is!

Speidl Zoltán.

59092. szám.
közig. 1900.

Felhívás!

Folyó évi október hó 10-én megnyílt Budapesten a községi közigazgatási tanfolyam, melynek ez idő szerint 200 hallgatója van.

Fölöslegesen tartom a címzett hatóságok előtt hangsúlyozni ezen tanfolyam kiváló fontosságát. Hiszen hónapok óta kiváló módon foglalkozott ezen új intézménnyel egy a közvélemény, mint a napi sajtó. S bizonyos az, hogy ezen tanfolyam épen úgy, mint az ország különböző vidékein felállított 9 tanfolyam hivatva van a községi s rend. tan. városi köz. életnek szakképzett és hivatásuk magaslatán álló egyéneket nevelni.

E vármegye közönségét és községeit (rend. tan. városait) főként a bpesti tanfolyam érdekli. Mert e vármegye fiai ezen tanfolyam hallgatóiul iratkoztak be.

Vett értesüléseim szerint az ezen tanfolyamra felvett 200 hallgató közül *legalább 100 az olyan* szegénysorsu egyén, kiknek életük fenntartására okvetlenül szükségök van valamely anyagi segítségre, mely anyagi segítséget *delelőtti* munkálkodásaik jutalmául szerezhetnének meg; — tekintettel arra, hogy épen ezen ezélatból a tanfolyam előadásai mindig délután 3— és 8 óra között tartatnak meg.

Ámde a bpesti összes hivatalok s ügyvédi irodák is annyira el vannak látva segédmunkaerőkkel, hogy a fent jelzett nemes ezél érdekében kénytelen vagyok a rend.

tan. városok és községek jóindulatához is fordulni ama kéréssel:

Szíveskedjenek a községek anyagi helyzetükhöz és az ügy iránt buzgó vagyamosabb fiaik áldozatkészségéhez képest egy bizonyos kis vagy nagyobb összeget a bpesti községi tanfolyam szegényebb sorsu, de pártolásra érdemes hallgatói javára mielőbb hozzám juttatni: — hogy én aztán a tanfolyam kormánybiztosának meghallgatásáral, a nyújtott pénzeséglyt az arra érdemes egyénekhez eljuttathassam. S ne hogy az ajándék meg nem szolgált alamizsna színében tűnjék fel, igyekezni fogok az illető segélyzettek munkával is ellátni, vagy elláttatni.

Megjegyezvén, hogy a begyülő adományokból *első sorban* ezen vármegyei szegénysorsu s arra érdemes hallgatók — s csak *másodsorban* fognak más törvényhatóságbeli tanulók segélyeztetni.

„Qui cito dat, bis dat”, mondja a római példabeszéd. Én is azt tartom, hogy a mai napnak csak 5 vagy 10 frtja is nagyobb értékű a tanfolyamnak megszorult hallgatóira nézve, mintha akkor adatnék többszörösen nagyobb összeg, a mikor már a kirtartás letört s a mikor a *segítség késő!*

Kérésemet a vármegye nagy közönségének lelkes pártolásába ajánlom.

Budapesten, 1900 szeptember 14-én.

Beniczky s. k.
ali-pán.

E felhívás alapján községünk előljárósága több gyűjtőívet boesátott ki s reméljük, hogy megyénk nemesen gondolkozó alispánjának e felhívása, Újpesten sem fog eredménytelenül elhangzani s kisebb-nagyobb adományát még az is elhozza az előljárósághoz, a bíró- vagy a főjegyzőhöz, a ki gyűjtő-ívet nem kapott, vagy a kihez gyűjtőívvél nem keozgotatnak be.

H I R E K.

— A király f. okt. hó 24-én Bécsbe utazott, de november hó 2-án valószínűleg visszatér Gödöllőre s részt vesz az udvari vadászatokon, a melyek három héten át fognak tartani.

— Beniczky Ferencz főispán — Vác díszpolgára. Vác város képviselőtestülete f. hó 23-án tartott közgyűlésén Beniczky Ferenczet, Pestvármegye főispánját, jubileuma alkalmából, Vác város díszpolgárává választotta meg. Azonkívül elhatározta, hogy

mint az ellenséget. Mert hiszen azt még értették, ha az olasz nem hagyja magát, de hogy az a kutya magyar, a kit besoroztak maguk közé, éveken át úgy tartja a haragot, magának él, nem szól, nem iszik, nem eszik velük, hallgat, végzi a dolgát, belé se lehet kötni — az mégis vérlázító. Most is ott gubbaszt a padon a ház előtt, nézi az eget, szivja be a balzsamos, levegőt tenyerére hajtott fejével elgondolkozik, a szíve sir, s rá gondol messze-messzeeső falujára, annak is egy nagy tornácos, félerre meszelt házára, a házban meg az édesanyjára, hogy busulhat szegény, fiára gondolván.

Távol Itáliában, osztrák kényszerben harezol valamiért, veri az olaszt, a ki épen úgy keresi a maga szabadságát a némettől, mint ők, a szép, diéső napokban. Micsoda nap van ma? Akkor is ilyen szép, enyhe ősz nap volt, harezra készen állott a sereg s a város vig lakomát adott, ott volt mindenki, ünnepelték a honvédeket, ott ismerte meg Piroskáját . . . Aztán nem látta többé soha. Harezolt, a hogy erejétől tellett . . . Bujdosott aztán, mert halálra keresték. Elfogták — ez a kegyelem. Mi lett Piroskából? Hirt se hallott fölöle azóta. Férjhez ment? Vagy reménykedik egyre?

Kihuzta a kis verseskönyvét — s a esodás olasz esti fény világítása mellett olvasta újra, olvasta századszor Petőfi Sándor dalait . . .

Benn, az osteriában is hangos a jókedv. A négy dzsidás üríti vigan a flaskót, az olasz asszony pedig hordja fel nekik serényen. A káplár elibe tartott egy marék pénzt,

esillogott az a kezében, s lön rögtön friss vasesora, sült a hal, készült a risotto, folyt a jó vörös bor, kedvre derültek a dzsidások. A nagybajuszu ott settenkedett az asszony körül, nagyokat nevettek benn a bruderek, s az olasz menyecske is felnevetett végül. A nagybajuszos kifeszítette a mellét.

— Látjátok? Embere válogatja.
Mikorra pedig kész lett az étel, akkora már virágos jókedve volt mind a négy legénynek.

— Hé Kossuth-fajzat, — kiálltott ki a káplár — nem innál egy pohárral?

A honvédtisztet fellázította ennek az embernek minden szava, a mit hozzá intézett. Felugrott, mintha vípera esipte volna meg, szemébe vad tűz lobogott, — aztán leült vissza a helyére. Összeszorította az ajkát, dohogott, nem felelt.

— Hát miért nem iszik a társatok? — kérdezte az asszony.

Társai az ördögnek! — morgottaz egyik.

— Hiszen ő is német?

Dehogy német, magyar kutya, rebillis volt, mint ti, ezer ördög! . . . Fellázadtak a császár ellen, de levették őket, mint ahogy le fogunk titeket verni, aztán majd besorozzuk a ti embereiteket is közénk, kemény munkára, mint ez ott ni. Most még daczol, de csak nem rég fogták el, de majd letörök a szarva . . .

A hegyes bajuszu eközben átolelte hátul az olasz menyecskeket, magához szoritotta és megcsókolta a fületövéncél. Az olasz asszony areza tüzlángba borult. Egy pillanatra erőt vett rajta valami heves, lázongó vadság,

megragadta két kezével a hegyes bajuszu két fülét, viesoritotta a fogát . . . aztán megcsókolta. — A katonákat meglepte a szenvedélynek ez a hihetetlen átmenete. Csak az a kutya magyar szokott így megalázkodni, a mikor a durva sértésekkel kibozzák a flegmájából. A káplár gyanut fogott.

Az olasz asszony dalra gyujtott, behoza az ételt, letette az asztalra és odaállt eléjük. A katonák ráestek a tátra. A káplár azonban így szólott:

— Ne nyuljatok hozzá! . . . Na, szépség, — kóstold meg előbb te!

— Jó, megkóstolom, adok belőle a kiesinek is.

Aztán odatelepedett a nagybajuszu mellé, evett, ivott, adott a kiesinek is. De főképp ivott, a vér az arezába szállott, letette a gyerekeit és táncba kapott. Felkapta a piros szoknyáját és járta a tarantellát, lázasan, szenvedélyvel, aztán énekelte a szebbnél-szebb, szomorú olasz nótákat. E közben beesteledett és a szomorú dalra bejött a magyar is. Odaült az asztalhoz. A káplár megkínálta.

— Na, magyar kutya, igrály te is.

De a szavában most nem volt sértés. Az olasz nóta meghatotta őt is. A magyar ivott egy pohárral, s a mikor a tálhoz akart nyulni, az olasz asszony megragadta a kezét s rászólott:

— Ne egyél belőle . . . Te nem vagy német! Halál a németre! Mindnyájan meg vagytok mérgezve. Én is, a kiesike is, — ti is! Hala a páduai szent szűznek, — ti is . . . Halál a németre! Halál! Halál!

a jubiláris diszülésen küldöttségileg képviselteti magát s nagyobb összeget szavaz meg a Beniczky Ferencz-alapra, a melyből majd a szegénysorsu közigazgatási tanfolyamhallgatókat fogják segíteni.

— **A dunamelléki református egyházkerület** e hét első napjaiban tartotta közgyűlését, melyen Mady Lajos ujpesti lelkész az országos lelkészi nyugdíjintézet megalakítása tárgyában terjesztett elő tervezetet. Ennek érdekében a közgyűlés előterjesztést fog tenni az egyetemes konventnek.

— **Tájékoztató az új községében.** Miután f. évi november hó 1-én a község előljáróságának már az összes ügyosztályai az új községében lesznek elhelyezve, a közönség tájékoztatására íme itt közöljük az elhelyezésre vonatkozó tájékoztatót, melynek segítségével minden ügyes-bajos ember könnyen megtudhatja, hol és milyen ajtószám alatt találhatja meg az előljáróságnak azon tagját, a kinél — s azon ügyosztályt, a melyben dolga van.

Az ügyosztályok elhelyezése a következő:

Közigazgatási osztály.	
Községi bíró	I. em. 20. sz.
Községi főjegyző	I. „ 44. „
Községi törvénybíró	I. „ 35. „
Községi közgyám	I. „ 39. „
Községi orvos	I. „ 31. „
Községi állatorvos	I. „ 37. „
Községi mérnök	I. „ 38. „
Katona- és illetégségi ügyoszt.	I. „ 41. „
Közegészség-, építés- és ipar- ügyosztály	I. „ 40. „
Gazdasági munkásközvetítő	I. „ 40. „
Kisebbségi polgári peres ügyek	I. „ 35. „
Közigazgatási végrehajtó	I. „ 42. „
Hagyatékok-, árva- és szegény- ügyosztály	I. „ 39. „
Iktató-kiadóhivatal	I. „ 22. „
Marhalevelek kiadása	I. „ 30. „
Lakúresedések bejelentése	I. „ 29. „
Nyugdíjasok nyugtáinak lát- tatozása	I. „ 40. „
Tanásterem	I. „ 21. „
Közgyűlési terem	II. „ 46. „

Adóügyosztály.	
Adóügyi jegyző	I. em. 28. sz.
Adóügyi másodjegyző	I. „ 27. „
Községi pénztár	I. „ 25. „
Fogyasztási adóhivatal	I. „ 24. „
Községi és megyei pótdadó- osztály	I. „ 29. „
Utadó- és kozmunkaosztály	I. „ 30. „
Ehadóosztály	I. „ 25. „
Adóügyi végrehajtók	I. „ 23. „

Állami anyakönyvi hivatal.	
Kir. járásbíró	II. em. 48—59. sz.
Telekkönyvi hivatal	földsz. 13—17. „
Kiadóhivatal	II. em. 61. „

— **Blaháné — Ujpesten.** Blaha Lujza, a nemzet esalogánya, azon virágokból, melyeket a szeretet és tisztelet nyújtott át neki a Népszínház 25-ik évfordulójának megünneplése alkalmából: kiválogatta a legszebbeket s f. hó 23-án délután kijött az ujpesti temetőbe s feldíszítette velük Tamásy Józsefnek a sírját, akivel együtt annyi diésőseget aratott s akiről sokszor "elsírta már: „Nem lesz nekem többet soha ilyen párom!“ A kegyeletnek ez a kifejezés módja éppen olyan nemes mint amilyen ritka s a Blaha Lujza iránti tiszteletet és szeretetet nemesak művész társaiban, hanem az egész nemzetben kultuszá fokozza.

— **Az ingyenes tankönyvek.** A község előljárósága 890 korona és 30 fillért adott ki az idén a szegény iskolásgyermeknek tankönyveire. Miután ez összeg a multban sem volt megvetendő s a jövőben valószínűleg még fokozódni fog: nagyon helyesen járt el az előljáróság akkor, a midőn elhatározta, hogy átíratot intéz az iskolai gondnoksághoz, miszerint az összes ingyenes tankönyvek adassanak az iskoláév végén az előljáróságnak vissza, hogy az előljáróság ne legyen kénytelen minden évben új tankönyveket vásárolni, hanem hogy a régiakat is felhasználhassa, ami nagyon könnyen elérhető, ha a tanító is igazgató urak a község iránt egy kis jóakarattal viseltetnek s az ingyenes tankönyvek gondozására az iskolásgyermeket figyelmeztetik. Az ingyenes tankönyvek takarékoság szempontjából máshol is vizsgálva látnunk, mért ne kövesse Ujpest a jó példát?

— **A légszuszvilágítás kiterjesztése.** Az ujpesti állami iskolai gondnokság azon kérelmet intézte a község előljáróságához, hogy a légszuszvilágítást az István-utczából a Király-utczán végig a Lőrincz-utczába vezettesse be, miután a Lőrincz-utczai új iskola épületben a légszuszvilágítás rendeztetik be. Tekintetbe véve, hogy a bevezetés anyagi megterheléssel nem jár, s hogy a légszusz olesőbb a kőolajnál: az előljáróság a kérelemnek eleget fog tenni.

— **Az ujpesti Ipartestület előljárósága** f. hó 18-án tartotta rendes havi ülését, melyen a titkári jelentés tudomásul vétetett és jóváhagyatott. A jelentések főbb adatai a következők: Szeptember havában 504 munkakönyv látmozgatott, ebből 341 iparossegéd munkakönyve. — Munkába lépett 206, munkából kilépett 73 segéd. Kiadott 49 új munkakönyv, 36 ideiglenes igazolvány. — Szerződött 27 tanonc, felszabadult 15. Iparigazolványt nyert 16 iparos, iparát megszüntette 12. Panasz beadott 30, ebből elintéztetett 14. A pénztár bevétele 949 kor. 83 fillér. Kiadása 486 kor. 62 fill. Összes maradványa az év elejétől kezdve 5698 kor. 31 fill.

— **Kubelik** hegedűművész Dunkl Norbert udvari zenekiadó rendezése mellett hangversenyét Rózsavölgyi és Társa udvari zenekereskedés mint jegyárúsító, segítségével pénteken, 1900 október hó 26-án esti 7 és fél órakor tartja meg. Zongorakisérő: Sváb Lajos. Helyárak: Ülőhelyek a 5, 4, 3 és 2 trt. Allóhely a 1 frt. Jegyek kaphatók Rózsavölgyi és Társa udvari zenekereskedésében, Kristóf-tér 3., földszint.

— **A házszámzás.** Az ügyvédek, orvosok, de különösen a levélhordók és kézbesítők számára írjuk meg azt az örömhírt, hogy községünkben a házszámzás be van fejezve. Csaknem tíz hónapig tartott ugyan a munka, de legalább jó s megszűnt a bosszantó keresgélés.

— **Tűzfizesszítés.** A község előljáróságához az új községvárosi tűzifa szükségletre vonatkozólag négy ajánlat adatott be. Az előljáróság egy vagon eserfára a Guttman Lipót s egy vagon tölgyfára Schreiber Gyula ajánlatát fogadta el, mint a legelőnyösebbet.

— **Tüz. F.** hó 21-én a hajnali órákban magasan lobogó lángok előzték meg az ébredő nap fényét. Felnégykor kigyulladt a Kont-utczában lévő s Horváth Erzsébet (Rajkné) tulajdonát képező, fából épült koresma helyisége s nemesak ez, hanem a mellette levő fakamarák is, melyekben a hajómunkások szerszámaikat, Tárnoky pedig a hajómelészhez szükséges gépeit tartogatta: teljesen porrá égtek. A kár 4—5000 koronára rug.

— **Áthelyezés a rendőrségnél.** Rudnay Béla főkapitány, a szolgálat érdekében Blachier Zoltán gyakornokot Ujpestről a VII. kerületbe s Kukfay Gyula őrnököt a III. kerületből Ujpestre helyezte át.

— **Ujtás a Telefon Hirmondóban.** A Telefon Hirmondó az új saison beálltával azon ezélszerű ujtást honosította meg, hogy naponként d. e. 11 órától fogva minden órában, tehát pontban d. e. 11 és 12 órakor, valamint délután 1, 2, 3 és 4 órakor a legújabb eredeti híreket közvetíti előfizetőinek. Ezen közleményekre riadójellet hívja fel a Hirmondó a közönség figyelmét.

— **Dunakesz — községváros épít.** Dunakesz községe elhatározta, hogy új községvárosat épít s f. hó 23-án már fel is bontattak az építésre vonatkozó ajánlatok, amelyek között Schreiber Gyuláé volt a legelőnyösebb. Dunakesz községe ugyan a pályázatában fenntartotta magának a jogot, hogy a legelőnyösebb ajánlatot is visszautasíthatja, ha a pályázó neki nem tetszik, tekintetbe véve azonban, hogy Schreiber Gyula egyike a leglelküsemertesebb és legpontosabb építési vállalkozóknak, a mint arról Ujpest községvárosának az építésénél többször meggyőződünk: hisszük, hogy Dunakesz községvárosát is ő fogja építeni.

— **A napidíjasok kérelme.** A község napidíjas alkalmazottjai azon kérelemmel járultak az előljárósághoz, hogy számukra a téli hónapok tartamára a havi 10 korona segélyt adják meg. Miután ez összeg fedezésére a költségvetésben gondoskodva van: a kérelemnek valószínűleg f. é. november hó 1-től eleget fog az előljáróság tenni.

— **A tartalékos tisztek szemléje.** A tartalékos tisztek szemléjét az idén november

hó 5-én tartják meg és pedig a közöshadseregbeli tiszteket a Mária Terézia-kaszárnya földött lovagló helyiségében.

— **Az ujpesti „Széchenyi kör“** f. évi november hó 4-én délután 2 órakor saját helyiségében (Széchenyi kávéház) rendkívüli ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Az ujpesti „Petöfi kör“** f. é. október hó 28-án este 8 órakor a kör helyiségében (Árpád kávéház) rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. F. é. november hó 1-én pedig, halottak napja alkalmából, szintén este 8 órakor gyászünnepelet rendez.

— **Az „Ujpesti Football Club“** f. hó 21-én vasárnap délután szép győzelmet aratott a „Ganzgyári tisztviselők labdarugó egyesületével“ szemben. Az idő első felében a „Ganzgyáriak“ egy goalt kaptak; a második féldőben a játék 1:1 eredménnyel végződött, úgy hogy a végeredmény 2:1 lett az U. F. C. javára. Az egész játék különben azt a benyomást tette, hogy az ujpestiek sokkal erősebbek és hogy nagyobb eredményt csak azért nem tudtak elérni, mert az eső következtében a labda oly nehéz lett, hogy a biztos, erős goallökéseket csaknem lehetetlenné tette. Ezzel szemben az ellenfél kitünő összjátékot mutatott, de az U. F. C. bravuros védelmével szemben csak véletlenül sikerült nekik az egy goalt berugni. Az U. F. C. legközelebbi match-e nov. hó 4-én lesz a Bpesti Sport Club kitünő első csapatával. Nov. hó 11-én pedig az egyesület match-esel egybekötött táncvígalmat rendez, melyen a műegytemi ifjuság fog részt venni.

— **Makacs perlekedő.** A Dobó-utczának és járdájának a nivóját — az utca rendezése alkalmával — le kellett ásni s ennek következtében Deák Gézáné Dobó-utczai háztulajdonosnának kerítést kellett csináltatnia. Ennek a kerítésnek az árát mindenképpen a községgel szeretné megfizettetni Deák Gézáné. Célját előbb a közigazgatás, most pedig a rendes bírói uton igyekszik elérni, a miből ugyan semmisse lesz, mert a bíróság éppen elfogja öt utasítani, mint a közigazgatási hatóság elutasította. Hogy miért? Megmondhatná neki az a jogtanácsosa, a ki perlekedési makacsságában támogatja.

— **A saját vigyázatlanságának áldozata.** Dávid Etel, selmeczvárosi születésű 18 éves leány, a ki Singer Lipót családjánál mint dajka szolgál, f. hó 21-én este, az István-téri Matzek-féle ház előtt, alig tíz lépésnyire a megállóhelytől leugrott a robogó villamoskocsiról s oly szerencsétlenül esett el, hogy koponyacsontrepedést szenvedett. A szerencsétlen leány, a kit dr. Kovács Nagy Lajos részcsitett az első orvosi segélyben, nehezen marad az életben.

— **Halálozás.** Egy költői lelkületű, derék honleány, gyöngéd, szerető anyát ragadott el az élők sorából és családja köréből a kéréllhetetlen halál. E nő nagybecsű Baló Lászlóné szül. kőkényesdi Pap Ilona, aki f. é. október hó 23-án életének 29-ik és boldog házasságának 11. évében hirtelen elhunyt. A boldogultnak földi maradványait f. hó 24-én d. u. 4 órakor helyezték az ujpesti temetőben a családi sírboltba. Az elhunyt az irodalom terén is működött. Szép és érzelemteljes költeményei és esinos elbeszélései a helyi és a fővárosi lapokban is megjelentek és élvezettel olvastattak. Aldás és béke lengjen porai felett!

— **Elfogott betörőbanda.** A mult hónapban s e hó elején is egymást érték Ujpesten a betöréses lopások. Hosszas nyomozás után a rendőrségnek végre sikerült az egész bandát kézrekeríteni, a melynek tagjai a betöréseket a legnagyobb vakmerőséggel követték el. A társaság tagjai Lehmann János, Szabó Sándor, Puchli István és fivére József, továbbá Furenda Pál, Takács-Tóth István és Ujmor Erzsébet. Ez az asszony volt a banda orgazdája, a többi pedig egytől-egyig a főváros területéről kitiltott esavargó. A rendőrségnek esupán Lehmann Jánost, Szabó Sándort, meg az orgazdát kellett kézrekeríteni, mert Puchli István hatóság elleni erőszak miatt időközben már az ügyészséghez került, fivére József pedig, Furenda Pál és Tóth István társaságában a toloncházban ülnek, a hol a fővárosba való tiltott visszatérés miatt vannak elzárva. Ha leülük kihágási büntetésüket, az ügyészséghez kerülnek ők is.

IRODALOM.

* **Irodalmi esemény.** A magyar literatura hívei ez idő szerint alig beszélnek másról, mint arról a hatalmas vállalatról, amely a *Légrády testvérek* kiadásában most indult meg. A 200 füzetre, vagyis tíz kötetre rugó irodalmi mű, amelynek első füzetét már szétküldték, Brehm Alfréd „Tierleben” című korszakos nagy művének magyar kiadása. Ezt a művet, amely Németországon kívül is óriási feltűnést keltett, a magyar kiadócéleg nem egyszerű fordításban adja a közönségnek. A magyaros átültetés eszközlői a tudomány mai színvonalához s a hazai viszonyokhoz alkalmazzák, ami azt jelenti, hogy a most megindult magyar kiadás a Brehm-féle mű összes eddig meglelt kiadásoknál értékesebb lesz, mert az évek folyama alatt az eredeti munka némely része elavult. Az újabb megfigyelésekkel s a hazai adatok felhasználásával bővített magyar Brehm olyan teljes mű lesz, amelyhez hasonló egy művelt nemzet nyelvén sem jelent meg. Ez a vállalat mind arányaira, mind eszközeire nézve a legnagyobb természettudományi mű, amely magyar kiadásban napvilágot látott. Illusztrálja ezt nemesak az, hogy tíz vastkos kötetből fog állani, de az is, hogy a rendkívül becses szöveget 1800 művészi kép magyarítja, hogy 80 fekete nyomatu műlap és 100 színes nyomatu műmellettel járul hozzá. A mű címe: „Az állatok világa.” Szerkesztője *Méhely Lajos*, a magyar tudományos akadémia és több külföldi tudományos társulat levelező tagja. Munkatársai Chernel István, Csiki Ernő, Kohaut Rezső és dr. Rátz István, akik a szakirodalom legkiválóbb művelői. Hogy „Az állatok világa” mennyire fölkelte maga iránt a figyelmet s hogy azt mily értékesnek tartják, az is bizonyítja, hogy Wlassics Gyula és Darányi Ignác miniszterek a művet körrendeletben ajánlották. A most megjelent első füzetben a majomokról van szó. A majomvilág rendkívül érdekes leírása kezdődik meg benne, oly élénken és oly színesen, hogy a laikusnak is gyönyörűségére szolgál. Ez az első füzet hű képét adja az egész munkának és mindenkit meggyőzhet arról, hogy *nemesak tanulságos, de érdekes mű lesz*, mert hát „Az állatok világa” a legjobb példa arra, hogy a tudományt mint lehet népszerűsíteni. A magyar Brehm kétféle kiadásban fog az olvasó közönség elé kerülni, u. m. bekötött és füzetes kiadásban. A bekötött kiadás első kötete 1901. január hó folyamán fog megjelenni. Ezentúl minden további félév egy-egy újabb kötetet fog a könyvpiacon hozni, s így öt év lefolyása alatt a 10 kötetből álló mű teljesen be lesz fejezve. Minden kötet 18 koronára fog kerülni, az egész 10 kötet ára tehát díszes félbörkötésben 180 korona. Az egész mű 200 füzetből fog állani, melyeknek ára 80 fillér lesz; a díszes bekötési tábla 3 koronáért lesz kapható. A bekötés háta finom ehagrínbörből készül, gazdag aranyozással; a bekötés táblája tartós vászonból való. Nagy súlyt vetnek az izlésre, szépségre és tartósságra. Az első füzetek már ez év október havában kerülnek a könyvpiacon és azontúl havonta 3-4 füzet fog megjelenni, átlag egy-egy heti időközben. A füzetes kiadás semmi esetre sem fog több mint 200 füzetre terjedni. Mutatványfüzetet és tájékoztatót a kiadóhivatal ingyen és bérmentesen küld.

* **Magyar Nemzet**, amely a nagy és magasztos szabadelvű tradíciók zászlaja alá toborozta az újságírás legerősebb munkáit, Jókai Mór és Beksis Gusztáv főszerkesztők, Adorján Sándor felelős szerkesztő vezetése alatt készen találta az „Athenaeum” részvénytársaságnál mindazokat az eszközöket, amelyekkel a legtökéletesebb módon megfelelhetett maga elé tűzött feladatának: komoly, megbízható, érdekes és irodalmi színvonalon álló cikkekben és közleményekben gyorsan beszámolni az eseményekről, hozzászólni minden aktuális kérdéshez és irányt adni a közvéleménynek.

Széles összeköttetései az összes politikai pártokkal lehetővé teszik, hogy a „Magyar Nemzet” az országos és pártpolitika egész szövevényét éber figyelemmel kísérhesse, a készülő eseményeket az összes lapoknál jóval előbb jelezhesse s a politika kulisszatitkairól idejekorán tájékoztatást nyújthasson. Az osztrák eseményekről **kétszer** kap naponta a „Magyar Nemzet” megbízható és

kitünően értesült tudósítójától telefonértesítést, külföldi hírszolgálatát pedig a világ összes fővárosaiban megbízott elsőrangú hírlapírók végzik távirati uton.

A művészek és művészetek világában, a főváros köreiben, a mezőgazdaság, kereskedelem és ipar összes testületeiben elsőrangú erővel van képviselve a „Magyar Nemzet” s azért nem kerülheti el figyelmét semmi, ami az újságolvasót bármely irányban is érdekelhetné.

A „Magyar Nemzet” azt a kiszámíthatatlan előnyt nyújtja olvasóinak, hogy 12 órával előzi meg az összes fővárosi napilapokat s ugyanakkor, amidőn itt a fővárosban a reggeli lapokat olvasni kezdik, a „Magyar Nemzet” már az ország legtávolibb vidékein is elmondja a tegnapi összes eseményeit. A „Magyar Nemzet”-et már az esti vonatok röptetik a szó szoros értelmében a Kárpátoktól az Adriáig s daczára annak, hogy már este 6 órakor jelenik meg, mindent tud és mindent közöl, amit a többi lapok csak másnap reggel hoznak. És mégis a „Magyar Nemzet” a legolcsóbb napilap nemesak nálunk, hanem az egész kontinensen. Husz, huszonnégy oldalon jelenik meg rendszeresen és előfizetési ára egy óra mégis csak 2 korona. Karácsonyi ajándékképp kivétel nélkül minden előfizetőnek ingyen és bérmentve küldi meg a „Magyar Nemzet” kiadóhivatala a „Magyar Nemzet” gyönyörű naptárát, ami magában fölér egy havi előfizetési díjjal. Mutatványszám 6 napig ingyen. Cím: „Magyar Nemzet” kiadóhivatala, Budapest, Kerepesi-ut 54. sz.

4345. végrh. sz. 1900.

Arverési hirdetés.

Alulirt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az újpesti kir. járásbírósnak 1900. é. V. 3685. sz. végzése folytán **dr. Bezilla Nándor** ügyvéd által képviselt **Rpalotai közs. tkpénztár** felperes részére **Sass Pál és társai** alperesek ellen 384 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 1389 koronára becsült ingóságokra az újpesti kir. járásbírósnak V. fenti sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna **Rpalotán** megkezdve **Sass Pál és nejénél, Kert-köz 6. sz.** folytatva **Balla János**nál leendő megtartása határidőül 1900. évi október hó 30. napján délután 2 órája kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Újpesten, 1900. évi október hó 13. napján.

Polgár

kir. bírósági végrehajtó.

V. 815. számhoz. 1900.

Arverési hirdetés.

Alulirt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az újpesti kir. járásbírósnak 1900. évi V. 572/7. számú végzésével **dr. Boros Mór** ügyvéd által képviselt **Újpesti keresk. és iparbank** felperes részére **Kanovits Zoltán és neje és Grensó Sándor** alperesek ellen 400 korona követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt 1428 koronára becsült ingóságokra, a fentidézett járásbírósnak fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek lakásán **Újpesten, Baross-u. 18. sz. a.** folytatva **Templom-u. 2. sz.** házában leendő megtartására határidőül 1900. évi október hó 31. napján délelőtti 11 órája tűztetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingo-

ságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez jogot tartanak, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Újpesten, 1900. évi október hó 10. napján.

Kiss Gyula

kir. bírósági végrehajtó.

V. 1100. számhoz. 1900.

Arverési hirdetés.

Alulirt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az újpesti kir. járásbírósnak 1900. évi V. 3459/2. sz. végzésével **dr. Boros Mór** ügyvéd által képviselt **Dorner Nándor** felperes részére **Bauer Ferencz** alperes ellen 83 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 620 koronára becsült ingóságokra a fentidézett kir. járásbírósnak fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak alap felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán **Újpesten, Király-u. és Diófa-u. sarok** házában leendő megtartására határidőül 1900. évi október hó 27. napján délelőtti 11 órája tűztetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Újpesten, 1900. évi október hó 17. napján.

Kiss Gyula

kir. bírósági végrehajtó

Dr. Boros Mór

ügyvédi irodáját

Beniczky-utca 5. sz. a. (dr. Selig-2 mann-féle házba) helyezte át.

Meghívó.

Az Első „Újpest és vidéke leánykiházási, temetkezési- és jótékonyági egyesület” november hó 4-én az egyesület helyiségében, Árpád-ut 53. sz. (Központi szálloda)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. tagok ezuton meghívtnak.

Napirend:

1. Elnöki, titkári és főpénztárosi választás, a választmány kiegészítése.
2. Igazgatósági indítványok.

Az elnökség.

Kiadó lakások.

József-utca 3. szám alatt több kisebb és nagyobb lakások valamint a volt anyakönyvi helyiségek is jutányos áron azonnal kiadók.